

Знак Державної Скарбниці, 1000 карбованців, 1918

Одна з найкрасивіших банкнот, випущених в Україні, - "Знак Державної скарбниці", 1000 карбованців, 1918 року, добре відома колекціонерам-боністам. Автор рисунка - Г. Зотов. Рік випуску на боні не вказано.

Бона має всі атрибути державних грошей і добре захищена від підробок: захисна сітка, рельєфна суха печатка (конгрев), водяні знаки на частині випуску. Дизайн виконано у стилі бароко. Особливо вражає зворотна частина банкноти: дві жіночі фігури в національному українському вбранні, оздобленому чудовою вишивкою та орнаментом. Одна дівчина тримає булаву - знак державної влади, в руці іншої - ріг достатку. Рисунок оздоблено гірляндами плодів та квітів. Купюри притаманний багатий український колорит.

Перший випуск було здійснено урядом гетьмана Скоропадського у листопаді 1918 р. Потім, після зміни влади, Директорія під головуванням С. Петлюри продовжила друкувати знаки 1000 карбованців. Навіть після того, як уряду С. Петлюри довелося залишити територію України, він продовжував друкувати гроші, у тому числі, і цю бону.

Банкноти друкували на цупкому папері розміром 190x120 мм. Світло-коричневий фон бони утворено захисною сіткою з геометричного рисунка і повторюваних цифр 1000. Колір основного рисунка коричневий з деякими відтінками.

Добре відомі такі різновиди знака:

1. Папір з водяним знаком "хвилясті лінії". Колір основного рисунку коричневий. Серії: АА, АБ, АВ, АГ (імовірно також АД). Цей різновид належить до першого випуску уряду Скоропадського.

2. Папір з водяним знаком "світлі зорі". Колір основного рисунка коричневий. Серії: АБ, АВ, АГ. У каталозі Кардакова та всіх наступних каталогів цей тип бон віднесено до випуску Директорією С. Петлюри. Це питання дискусійне, та не це є темою даної публікації.

3. Папір без водяного знака. Фірнісова сітка у вигляді ламаних ліній жовтуватого кольору. Сітка зустрічається на аверсі, реверсі чи на обох сторонах бони. Колір основного рисунка коричневий. Серії: АЕ, АІ. Ще однією відмітною особливістю лише

Дмитро Харитонов (Київ)

цього типу є наявність крихітної літери W на лицьовому боці у куточку правої нижньої частини рисунка. Її відносять до випуску урядом Скоропадського. Питання також може дискутуватись.

4. Папір з водяним знаком "хвилясті лінії". Основний рисунок має явно виражений фіолетовий відтінок, особливо на реверсі. Серії: АН, АО. Випуск Директорії Петлюри.

Автором знайдено ще один різновид банкноти 1000 карбованців. Цей тип не описано в каталогах, колекціонерам він не відомий і, очевидно, є досить рідкісний.

5. Папір без водяного знака. Фірнісова сітка у вигляді хвилястих ліній жовтуватого кольору. Колір основного рисунка коричневий з фіолетовим відтінком, але не настільки виражений, як у четвертого різновиду. Серія: АЖ. Очевидно цей різновид слід віднести до випуску урядом С. Петлюри.

Примітка. Публікація не претендує на вичерпність інформації щодо серій випусків, оскільки підготовлена при узагальненні незначного обсягу матеріалу.

10000
КАРБОВАНЦІВ

1000

УКРАЇНСЬКА

ДЕРЖАВА

1000

ЗНАК
ДЕРЖАВНОЇ
СКАРБНИЦІ
ТІСЯЧА
КАРБОВАНЦІВ

ХОДИТЬ
НАРІВНІ З
КРЕДИТИВНИМИ
БІЛЕТАМИ

ФАЛЬШУВАННЯ
КАРАЄТЬСЯ
ПО
ЗАКОНУ

1000

АЖ 282519

АЖ 282519

ДИРЕКТОР ДЕРЖАВНОЇ
СКАРБНИЦІ

Лебідь Юрчик

КАРБОВАНЦІВ

1000